DOI: https://doi.org/10.35774/econa2023.04.271 **JEL classification: M41**
UDC: 657.1:005

Андрій ПАПІНКО
аспірант,
кафедра обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет, Україна
E-mail: a.papinko@wunu.edu.ua
ORCID ID: 0000-0001-8515-9376

ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ТА УПРАВЛІННЯ БІЗНЕС-ПРОЦЕСАМИ В IT-ПІДПРИЄМСТВАХ

Анотація

Вступ. За сучасних викликів та потреб глобального бізнес-середовища, ефективне управління бізнес-процесами та забезпечення економічної безпеки стають надзвичайно важливими для успішності IT-підприємств. В статті розглянуто основні аспекти економічної безпеки та управління бізнес-процесами в контексті інформаційних технологій, що дозволяє здійснювати аналіз, оцінку та оптимізацію діяльності підприємств у цьому секторі.

Мета дослідження. Вивчення ключових аспектів економічної безпеки та управління бізнес-процесами в контексті їх оптимізації у секторі IT, а також дослідження методів управління бізнес-процесами, оцінка чинників економічної безпеки на основі інформаційного забезпечення та розробка рекомендацій, які можуть бути корисними для підприємств у сфері IT для покращення їхньої ефективності та конкурентоспроможності з огляду на особливості їх бізнес-моделі.

Метод (методологія). Методологія дослідження включає в себе аналіз літератури, проведення емпіричних досліджень та використання методів аналізу, синтезу, моделювання та прогнозування, щоб отримати глибше розуміння економічної безпеки та управління бізнес-процесами у секторі IT. Емпіричні дослідження включають аналіз практичних ситуацій сектору IT, що дає можливість вивчити конкретні випадки успіху або викликів у сфері економічної безпеки та управління бізнес-процесами. Ця комбінація методик дозволить здійснити комплексний аналіз та дати рекомендації для покращення практик управління бізнес-процесами в контексті економічної безпеки у секторі IT.

Результати. Досліджено проблеми економічної безпеки підприємств IT-бізнесу в контексті управління їх бізнес-процесами та оцінки їх ефективності. Приділено увагу питанням інформаційного супроводу менеджменту щодо функціонування підприємства за процесного підходу, що дозволить приймати ефективні управлінські рішення щодо економічної безпеки, мінімізувати ризики та загрози, досягати гнучкості у періоди невизначеності та динамічних змін оточуючого середовища. Обгрунтовано доцільність використання системи показників ефективності бізнес-процесів IT-підприємств в контексті управління економічною безпекою.

Висновки. Вивчено та узагальнено проблеми досягнення стану економічної безпеки підприємствами IT-бізнесу з врахуванням їх специфіки, узагальнено методи оцінки ефективності управління бізнес-процесами через використання системи показників, адаптованих до IT-індустрії. Зроблено пропозиції щодо розробки показників ефективності бізнес-процесів IT-підприємств для розвитку управлінських практик та забезпечення стабільності і конкурентоспроможності IT-компаній у контексті економічної безпеки.

© Андрій Папінко, 2023

Отримано: 19.11.2023 р. **Рекомендовано до друку:** 01.12.2023 р. **Опубліковано:** 06.12.2023 р.

Ця стаття розповсюджується на умовах ліцензії Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0, яка дозволяє необмежене повторне використання, розповсюдження та відтворення на будь-якому носії, за умови правильного цитування оригінальної роботи.

Як цитувати: Папінко А. Економічна безпека та управління бізнес-процесами в IT-підприємствах. *Економічний аналіз.* 2023. Том 33. № 4. С. 271-279. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2023.04.271

Ключові слова: економічна безпека; управління бізнес-процесами; ІТ-підприємства.

Вступ

У сучасному світі учасники економічних відносин, в т. ч. ІТ-підприємства, знаходяться під постійним тиском, через зростання конкуренції та необхідність адаптації до швидкозмінного, динамічного бізнес-середовища. Однією з ключових складових успішності є ефективне управління бізнес-процесами в контексті досягнення стану економічної безпеки. Це складне та мінливе явище, яке вимагає постійного вдосконалення методів та стратегій управління, а також розробки стратегій економічної безпеки, які дозволили б підприємствам ефективно реагувати на зовнішні та внутрішні загрози.

Мета та завдання

Метою дослідження є вивчення проблем економічної безпеки для ІТ-підприємств з огляду на особливості їх бізнес-моделі, а також оцінки економічної безпеки на основі інформаційного забезпечення в системі бізнес-процесів ІТ-підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження

У науковому співтоваристві існують функціональний та процесний підходи до визначення економічної безпеки та управління нею, що дозволяє досягти стану захищеності бізнесу від негативних впливів зовнішнього та внутрішнього середовища, уникнути загроз та запобігти ризикам. В процесі функціонування бізнесу важливим є постійний моніторинг середовища його функціонування та виявлення факторів негативного впливу, їх оцінки та запобігання (нейтралізації, мінімізації) втрат. Серед усіх бізнес-процесів ІТ-підприємства особливої уваги вимагають допоміжні процеси, які пов’язані з управлінням, обліком, аналізом. Особливості бізнес-моделей у сфері інформаційних технологій вимагають особливої уваги до управління ризиками, а також інформаційного супроводу цього процесу. У ІТ-сфері однією з ключових особливостей є інноваційний характер діяльності та інтелектуальна природа створюваних продуктів чи послуг, які не мають матеріальної форми, тому ризики, пов'язані з інноваціями та інформацією стають основними у цьому секторі.

Легенчук С., Валінкевич Н. та Вигівська І. виділили можливі сценарії розвитку діяльності підприємств залежно від настання або ненастання інноваційних ризиків, визначаючи основою інформаційного супроводу процесу управління ризиками «внутрішню звітність у частині запропонованих облікових резервів як складової інформаційного забезпечення системи управління ризиками інноваційної діяльності» [1, с. 174-184]. Управління ризиками діяльності ІТ-підприємства Г. Лоскоріх, І. Грабчук, В. Рогаль досліджували у контексті інформаційного супроводу, підкреслюючи «роль облікового персоналу ІТ-підприємства в управлінні ризиками в межах повсякденних обов’язків, зокрема щодо надання інформації про поточні та майбутні ризики та можливості, пов’язані з основними рішеннями та обґрунтовуючи систему індикаторів ризиків ІТ-проєктів, що містить оцінку показників у розрізі чотирьох груп: персонал (коефіцієнт плинності кадрів; витрати на навчання персоналу в звітному періоді); система (коефіцієнт накладних витрат і відношення накладних витрат до собівартості реалізації; коефіцієнт невиконання замовлень; динаміка кількості претензій (негативних відгуків) від замовників щодо реалізованих ІТ-проєктів); проєкт (кількість днів відхилень виконання ІТ-проєкту згідно з планом; відсоток виявлених помилок у загальній кількості операцій); зовнішнє середовище (норма податкового навантаження)» [2, с. 75–80].

Коптєва Г. досліджує «підходи до формування оцінки рівня зрілості бізнес-процесів підприємства на основі моделювання рівня їх зрілості, обґрунтовуючи, що об’єктами управління й оцінки в сучасних умовах цифровізації є: бізнес-процеси підприємства, клієнтський досвід і сервіс, система цінностей, управління змінами та інноваціями, рівень конкурентоспроможності тощо, а зрілість бізнес-процесів можна розглядати як критерій їх оцінки в контексті економічної безпеки» [3]. За рівнем зрілості Коптєва Г. пропонує бізнес-процеси ранжувати від тих, які несуть найвищий рівень загрози до тих, які керовані й

контрольовані та досконалі з точки зору безпеки. Кожен об'єкт, «здатний до зміни, може проходити через кілька етапів (рівнів) зрілості. Відомо декілька підходів до оцінки процесної зрілості, наприклад, Software Engineering Institute (SEI) сумісно з Mitre Corporation (CMMI (Capability Maturity Model Integration)), або модель PEMM Майкла Хаммера» та інші [4].

Перехід від економіки індустріального типу, серійного і масового виробництва до економіки орієнтованої на індивідуальні запити користувача, представниками якої є IT-компанії, показує, що функціональний підхід в IT-бізнесі породжує слабку керованість структурою бізнесу, призводить до стагнації та неспроможності розвитку, породжує низький рівень адаптації до інноваційного і змінного середовища, втрату гнучкості тощо. Усі ці недоліки є антиподами особливостей IT-бізнесу, а тому такий підхід неможливий. «Процесно-орієнтований підхід є основною базою сучасних підходів до управління, таких як: МС ISO серії 9000 версії 2000 р. – регламентуючі вимоги до систем менеджменту якості; TQM (Total Quality Management) – система загального управління якістю; PIQS (Process Integrated Quality System) – система менеджменту якості, інтегрована з бізнес-процесами; WFMS (Work Flow Management System) – система управління потоками робіт; ERP (Enterprise Resource Planning) – комплексна система планування й управління ресурсами організації» [5].

Концепція «управління на основі цінностей» (MBV) в IT-індустрії дозволяє підвищити якість функціонування бізнес-процесів, тому процесне управління дає підприємству якості визначеності, керованості й адаптивності. За такого підходу можна використовувати систему збалансованих показників для моніторингу, оцінки та реакції на зміни у бізнес-середовищі підприємства. Система збалансованих показників (balanced scorecard, BSC) базується на кількісній оцінці індикаторів усіх бізнес-процесів та оцінює вклад кожного процесу в досягнення стратегічних цілей бізнесу. За допомогою розроблених за таким підходом показників можна відстежувати вплив кожного бізнес-процесу на досягнення загальної мети функціонування.

За процесного підходу в IT-індустрії відомі два способи удосконалення бізнесу: реінжиніринг бізнес-процесів та оптимізація бізнес-процесів. Реінжиніринг - це революційний підхід який змушує до радикального переосмислення процесів підприємства і дозволяє зробити певний прорив у розвитку, натомість оптимізація бізнес-процесів вимагає аналізу реального стану підприємства і на основі цього формує оптимізовану бізнес-модель.

Загальна система управління процесами в IT реалізується з огляду на короткострокові, довгострокові та стратегічні цілі бізнесу, принципи менеджменту та характер взаємодії із зовнішнім середовищем (SCM – Supply Chain Management, CRM – Customer Relations Management тощо) (рис. 1).

IT-підприємства, з метою досягнення стану економічної безпеки, потребують контролю над своїми бізнес-процесами через динамічність їх екосистеми. В цьому контексті необхідним є моніторинг таких процесів, виявлення «вузьких місць» та встановлення контрольних точок для безперервного заміру параметрів «ключових» або «критичних» бізнес-процесів в IT-галузі. Виділення бізнес-процесів та використання процесного підходу в IT-підприємствах дозволить оцінювати моніторити бізнес-процеси змінювати їх через оптимізацію або реінжиніринг, а організація системи управлінського обліку за бізнес-процесами знизить витрати на розробку інформаційної бази, інтеграцію різних інформаційних систем та їх підтримку. Це дозволить збільшити швидкість розробки IT-продуктів і виводити їх на ринок, оптимізувати діяльність підприємства скоротивши витрати на ведення бізнесу, забезпечити введення бізнес-процесів через систему інформаційної підтримки та зв'язку між цими процесами.

Тут важливо використовувати життєвий цикл підприємства, оскільки бізнес-процеси залежатимуть від нього. Методологія життєвого циклу вимагає визначення осіб які зацікавлені у системі функціонування управлінського обліку, визначені її цілей і процесів, які вона забезпечує, через розробку інформації, що отримується на виході. Це

дозволяє виявити процеси які виконують одні й ті ж функції та усунути таке дублювання, виявити недостатність або надлишковість бізнес-процесів, створити нові бізнес-процеси та реорганізувати існуючі.

Для документування існуючих бізнес-процесів необхідно створити карту бізнес-процесів залежно від особливостей ведення IT-бізнесу і надання IT-послуг. Така карта є основою для побудови бізнес-процесів, що існують в компанії або плануються до запровадження. Складністю при побудові такої карти може стати аналіз взаємодії процесів із зовнішнім середовищем, оскільки карта не підтримує опис процесів які відбуваються одночасно в декількох компаніях. Будуючи таку карту, бізнес-процеси можна об'єднувати в групи за їхньою функціональністю для того, щоб уникнути плутанини в розумінні їх функцій. Практики використовують Bizagi Process Modeler, Visio, Intalio BPMS, lucidchart, ARIS Express, Draw.io, Camunda, allFusion, Edraw MAX, ELMA, IBM WebSphere Business Modeler, Fox Manager бізнес-процесів, Comindware Business Application Platform і т. п. та методологію BPMN - Business Process Management Notation та ін. при створенні бізнес-процесів компанії.

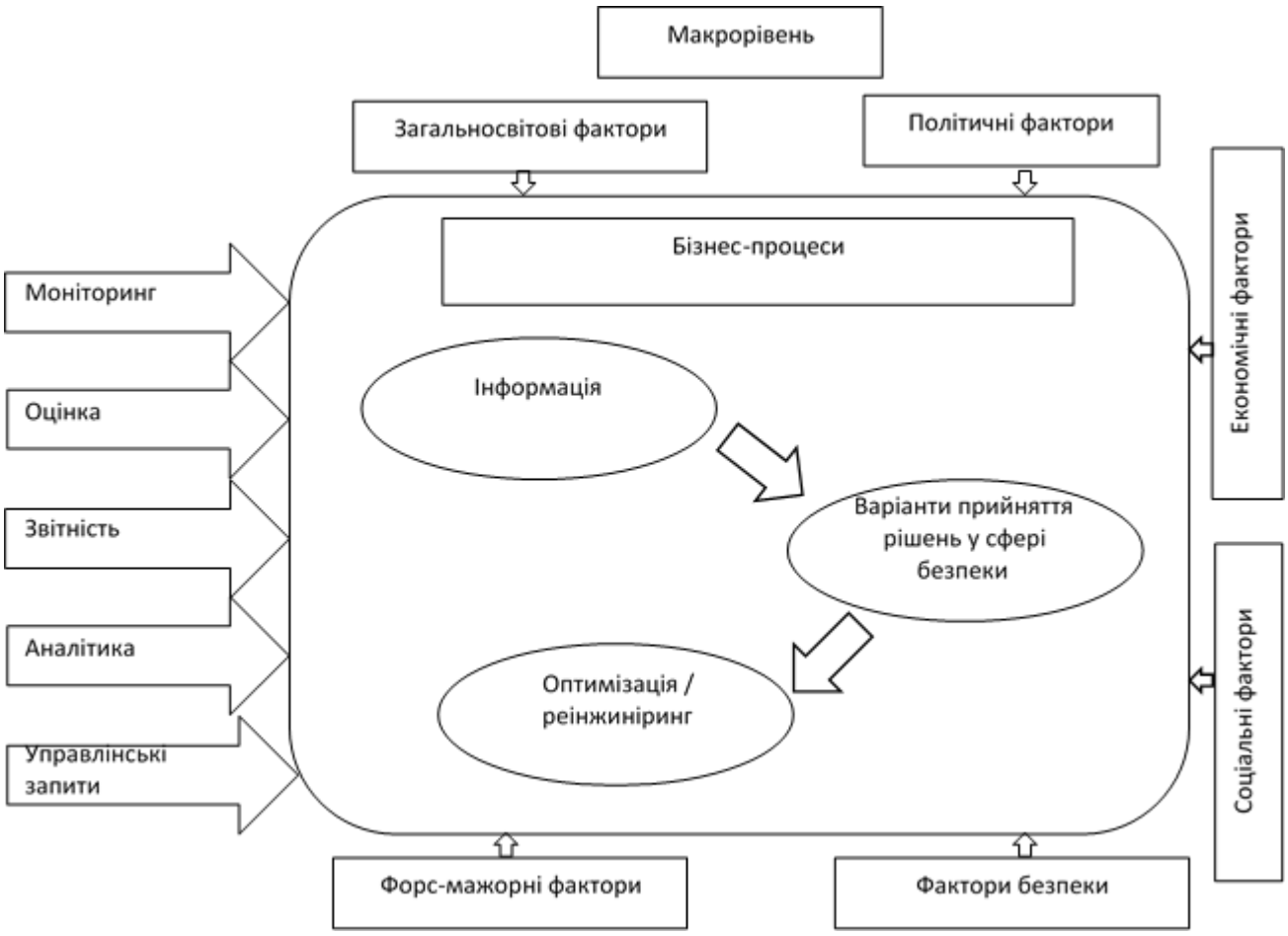

Рис. 1. Управління бізнес-процесами в контексті економічної безпеки*

** модифіковано автором за* [6].

Важливим етапом управління бізнес-процесами в контексті економічної безпеки є інформаційне забезпечення цього процесу, яке трактують як «єдність систем обліку, аналізу й аудиту, об'єднаних інформаційними потоками для управління економічними процесами, тому виправданим є включення в систему обліково-аналітичного забезпечення

підсистеми інформаційного забезпечення, яка забезпечує інтегроване використання інформаційних ресурсів різними функціональними підсистемами (обліку, аналізу, контролю, моніторингу) [7, с. 175-176]. Ілляшенко С. пропонує «використовувати для оцінки рівня інформаційної безпеки добуток таких показників, як: коефіцієнт повноти інформації, коефіцієнт точності інформації, коефіцієнт суперечливості інформації» [8, с. 20], а Іванюта Т. М. стверджує, що «система інформаційного забезпечення складається з економічної розвідки (збирання та первинне оброблення зовнішньої й внутрішньої інформації), інформаційної безпеки (перевірка достовірності інформації, її захист, визначення рівня доступу) та аналітично-консультативного забезпечення (глибокий аналіз інформації, прогнозування та моделювання, відпрацювання рекомендацій, проведення консультацій), а також має забезпечувати надходження інформації на підприємство» [9].

Сучасний інструментарій обліку потребує відходу від єдиної методології подвійного запиту, а, з огляду на інформаційні потреби сучасного менеджменту розширювати її. «Процес побудови трендів потребує постійного спостереження та формування масивів інформації про зовнішнє середовище, виявлення критичних змін параметрів та тригерів, які мають вплив на відкриті динамічні системи, наприклад розповсюдження недостовірної інформації учасниками ринку. Тому методи створення інформації відрізнятимуться в кожному окремому випадку, що доводить необхідність визнання в теорії обліку методологічного плюралізму» [10, с. 208]. В контексті економічної безпеки бізнес-процесів, Коптєва Г. пропонує критерії, які «є певною ознакою, на основі якої здійснюється оцінювання будь-якої характеристики, рівня сформованості певного структурного компонента діяльності, за якою має ухвалюватися рішення або формуватися оціночне судження …, вважаючи некоректними ознаки складності, ефективності, результативності або, наприклад, контрольованості, регульованості чи адаптованості для прийняття їх в якості показників для встановлення відповідності певних бізнес-процесів бажаним чи необхідним ознакам» [11].

В контексті управління економічною безпекою важливим є визначення показників, які дозволяють оцінити ефективність бізнес-процесів ІТ-підприємств. Вони дозволяють оцінити, наскільки добре функціонують бізнес-процеси в організації, виявити можливі проблеми та ризики, пов'язані з економічною безпекою, підвищити продуктивність та ефективність діяльності підприємства, а також приймати обґрунтовані рішення щодо стратегічного та оперативного управління бізнес-процесами [12]. Щоб використовувати ці показники ефективно, необхідно чітко визначити мету та цілі вимірювання, обрати належні показники, регулярно збирати та аналізувати дані, застосовувати результати аналізу для прийняття рішень та систематично оновлювати їх відповідно до змін у середовищі підприємства (таблиця 1).

Таблиця 1. Показники ефективності бізнес-процесів ІТ-підприємств в контексті управління економічною безпекою

Загальна ознака	Показник	Загальна характеристика
Фінансові показники	Рентабельність проєктів, витрати на обслуговування, витрати на розробку програмного забезпечення, фінансова стійкість, ліквідність, рентабельність та здатність до фінансового планування та управління ризиками	Фінансові показники економічної безпеки в ІТ бізнесі відображають фінансову стабільність та конкурентоспроможність підприємства в умовах змінного ринкового середовища
Технічні показники	Рівень функціональності технічної інфраструктури, рівень швидкодії та продуктивності комп'ютерних систем, рівень сумісності різних компонентів технічної інфраструктури, ступінь автоматизації бізнес-	Технічні показники допомагають оцінити ефективність технологічних рішень та інфраструктури у досягненні економічної безпеки підприємства в ІТ-індустрії

	процесів за допомогою технологій штучного інтелекту, роботизації та інших інноваційних методів, оцінка здатності технічної інфраструктури та бізнес-процесів масштабуватися для відповіді на зростаючі інформаційні потреби та обсяги даних	
Показники якості	Оцінка якості продукту чи послуги, рівень клієнтського задоволення, кількість виявлених дефектів та їх виправлення рівень захищеності інформаційних систем, впровадження та дотримання стандартів безпеки даних, а також здатність до вчасного виявлення та врегулювання потенційних загроз для бізнесу	Показники якості економічної безпеки в ІТ-бізнесі визначають готовність підприємства до вирішення викликів та збереження стабільності в умовах зростаючих технологічних та кібербезпекових загроз
Часові показники	Час, потрібний для розробки та впровадження продукту чи послуги, час реакції на проблеми та звернення клієнтів, часом реагування на кібератаки, відновленням роботи після збоїв та часом виявлення та усунення уразливостей у системах	Часові показники економічної безпеки в ІТ бізнесі оцінюють швидкість реакції на потенційні загрози та відновлення після інцидентів
Показники безпеки	Оцінка рівня кібербезпеки, заходи захисту даних, виявлення та усунення потенційних загроз, оцінка стійкості та захищеності інформаційних систем від внутрішніх і зовнішніх загроз, а також ефективність заходів з протидії кіберзлочинності та відновлення після інцидентів	Показники безпеки в економічній сфері ІТ бізнесу дозволяють компаніям оцінити рівень вразливості та готовності до ризиків, сприяючи збереженню стабільності та довгостроковій конкурентоспроможності
Інноваційні показники	Оцінка рівня інноваційної активності, кількість та якість впроваджених інновацій, співпраця з іншими ІТ-підприємствами та дослідницькими установами	Інноваційні показники економічної безпеки в ІТ бізнесі визначають рівень впровадження новаторських технологій, методів управління та стратегій в галузі кібербезпеки та захисту даних. Вони відображають здатність підприємства адаптуватися до швидких змін у технологічному середовищі та забезпечувати стійкість до інноваційних викликів та загроз.

Розробка показників ефективності бізнес-процесів для ІТ-підприємств є надзвичайно важливою з кількох причин. По-перше, ІТ-сектор є динамічним і швидкозмінним, тому потрібно постійно моніторити та оцінювати роботу бізнес-процесів для ефективного управління. Показники допомагають визначити, наскільки добре виконуються завдання, виявити можливі проблеми та недоліки, а також забезпечити постійний контроль за результатами роботи.

По-друге, розробка показників дозволяє чітко визначити цілі та очікування від бізнес-процесів. Вони слугують як основа для встановлення метрик успішності та визначення стратегій покращення.

По-третє, належно розроблені показники допомагають забезпечити зв'язок між бізнес-процесами та вищим керівництвом підприємства, оскільки вони надають об'єктивну інформацію про внесок ІТ в досягнення бізнес-цілей.

Отже, розробка показників ефективності є важливою складовою успішного управління ІТ-підприємством в контексті економічної безпеки, допомагаючи підтримувати його

конкурентоспроможність і забезпечуючи взаємодію між ІТ та бізнесом.

Оцінка економічної безпеки бізнес-процесів за запропонованими показниками дає змогу відстежувати поточну діяльність підприємства та оцінювати стан його захищеності з позицій майбутніх загроз і викликів. При цьому створена система виміру і моніторингу бізнес-процесів спрямована не тільки на контроль кінцевого результату, але й на попередження невідповідностей від заданих цілей. За допомогою запропонованих показників менеджмент підприємства може оцінити та прийняти адекватні управлінські рішення, спрямовані на вдосконалення внутрішніх бізнес-процесів, підвищення надійності і безперебійності їх виконання.

Висновки з проведеного дослідження

Система вимірювання та моніторингу бізнес-процесів не лише контролює кінцевий результат, але й передбачає попередження відхилень від встановлених цілей. Запропоновані показники дозволяють менеджменту підприємства оцінити ситуацію та прийняти адекватні управлінські рішення, спрямовані на вдосконалення внутрішніх бізнес-процесів та забезпечення їх надійності та безперебійності та досягнення стану економічної безпеки підприємства. Належне інформаційне забезпечення менеджменту щодо функціонування бізнесу через бізнес-процеси дозволить приймати ефективні управлінські рішення щодо економічної безпеки, мінімізувати ризики та загрози, досягати гнучкості у періоди невизначеності та динамічних змін оточуючого середовища.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Lehenchuk, S., Valinkevych, N., & Vyhivska, I. (2021). Облікові резерви в оптимізації ризиків інноваційної діяльності. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2(33), 174–184. https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i33.206594.
2. Лоскоріх, Г. Л., Грабчук, І. Л., Рогаль, В. П. (2021). Облікове забезпечення управління ризиками діяльності ІТ-підприємств. *Економіка, управління та адміністрування*, 4(98), 75–80. https://doi.org/10.26642/ema-2021-4(98)-75-80.
3. Коптєва Г. М. Підходи до оцінки зрілості бізнес-процесів підприємства з позиції їх економічної безпеки. *Ефективна економіка*. 2020. № 4. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7785. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.69.
4. Hammer, M. and Champy, J. Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution, HarperCollins, New York, 1993.
5. Безгін К. С., Гришина І. В. Порівняльний аналіз процесного та функціонального підходів до управління підприємством. *Вісник економічної науки України*. 2009. №2. С. 3-7. URL: http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/45271/1-BEZGIN.pdf?sequence=1.
6. Weske, Mathias. (2007). Business Process Management: Concepts, Languages, Architectures. URL: 10.1007/978-3-540-73522-9.
7. Яремик М. І., Яремик Х. Я. Інформаційно-аналітичне забезпечення в системі управління фінансово-економічною безпекою підприємств. *Наукові записки*. 2016. № 2(53). С. 173–180.
8. Ільяшенко С. М. Оцінка складових економічної безпеки підприємства. *Збірник наукових праць Донецького державного технічного університету*. № 47. 2002. С. 16–22.
9. Іванюта Т. М. Інформаційне забезпечення в системі економічної безпеки підприємства: автореф. дис. ... канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами»; НУХТ. Київ, 2014. 21 с.
10. Семанюк В. З. Інформаційна теорія обліку в постіндустріальному суспільстві: моногр. Тернопіль: ТНЕУ, 2018. 392 с.
11. Коптєва Г. М. Економічна безпека як критерій оцінки бізнес-процесів підприємства. *Держава та регіони*. Серія: Економіка та підприємництво, 2020 р., № 2 (113). С. 133-138.
12. Семанюк В., Папінко А. Облікове обґрунтування доцільності оптимізації бізнес-процесів в підприємствах ІТ-галузі. *Вісник економіки*. 2021. Вип. 4. С. 143–155. DOI: https://doi.org/10.35755/visnyk2021.04.143

REFERENCES

1. Lehenchuk, S., Valinkevych, N., & Vyhivska, I. (2021). Accounting reserves in the optimization of the risks of innovative activity. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, 2(33), 174–184. https://doi.org/10.18371/fcaptp.v2i33.206594. [in Ukrainian].
2. Loskorykh, H. L., Hrabchuk, I. L., & Rohal, V. P. (2021). Oblikove zabezpechennya upravlinnya rizykamy diyalnosti IT-pidpryiemstv. *Ekonomika, upravlinnya ta administratsiia*, (4(98), 75-80. https://doi.org/10.26642/ema-2021-4(98)-75-80. [in Ukrainian].
3. Koptieva, H. (2020). Approaches to assessing the maturity of enterprise business processes from the perspective of their economic security. *Efektyvna ekonomika*, 4. http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=7785. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.4.69. [in Ukrainian].
4. Hammer, M. and Champy, J. (1993). Reengineering the Corporation: A Manifesto for Business Revolution, HarperCollins, New York.
5. Bezghin, K. S., & Hryshyna, I. V. (2009). Porivnyalnyy analiz protsesnoho ta funktsionalnoho pidkhodiv do upravlinnya pidpryyemstvom. *Visnyk ekonomichnoyi nauky Ukrayiny*, 2, 3-7. http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/45271/1-BEZGIN.pdf?sequence=1. [in Ukrainian].
6. Weske, Mathias. (2007). *Business Process Management: Concepts, Languages, Architectures*. 10.1007/978-3-540-73522-9.
7. Yaremyk M. I., and Yaremyk Kh. Ya. (2016). Informatsiino-analitychne zabezpechennia v systemi upravlinnia finansovo-ekonomichnoiu bezpekoiu pidpryiemstv [Information and analytical support in the system of management of financial and economic security of enterprises]. *Naukovi zapysky* [Scientific notes], 2, 173–180. [in Ukrainian].
8. Il'yashenko, S. M. (2002). Otsenka sostavlyayushchikh ekonomicheskoy bezopasnosti predpriyatiya [Assessment of the company's economic security components] *Zbirnyk naukovykh prats Donetskoho derzhavnoho tekhnichnoho universytetu*, 47, 16–22.
9. Ivaniuta, T. M. (2014) Informatsiine zabezpechennia v systemi ekonomichnoi bezpeky pidpryiemstva [Information support in the system of economic security of the enterprise] (PhD Thesis), Kyjiv: NUKhT.
10. Semaniuk, V. Z. (2018). *Informacijna teoriya obliku v postindustrial`nomu suspil`stvi*. [Information theory of accounting in post-industrial society]. Ternopil: TNEU. [in Ukrainian].
11. Koptieva, H. (2020). Economic security as criteria for assessment of business processes. *State and regions. Series: Economy and entrepreneurship*, 2 (113), 133-138.
12. Semaniuk, V., and Papinko, A. (2021). Oblikove obgruntuvannia dotsilnosti optymizatsii biznes-protsesiv v pidpryiemstvakh IT-haluzi [Accounting substantiation of expenditure of optimization of business processes in it-industry enterprises]. *Visnyk economiky – Herald of Economics*, 143–155. DOI: https://doi.org/10.35755/visnyk2021.04.143 [in Ukrainian].

Andriy Papinko, PhD student of the Department of Accounting and Taxation, West Ukrainian National University, Ukraine

ECONOMIC SECURITY AND BUSINESS PROCESS MANAGEMENT IN IT ENTERPRISES

Abstract

Introduction. In the context of modern challenges and needs of the global business environment, effective management of business processes and ensuring economic security are extremely important for the success of IT enterprises. This article examines the key aspects of economic security and business process management in the context of information technology, enabling analysis, evaluation, and optimization of enterprise activities in this sector.

Research Objective. Studying key aspects of economic security and business process management in the context of their optimization in the IT sector, as well as researching methods of business process management and providing practical recommendations that can be useful for IT enterprises to improve their efficiency and competitiveness**.**

Method (methodology). The research methodology involves literature analysis, empirical studies, and the use of analytical, synthesis, modeling, and forecasting methods to gain a deeper understanding of economic security and business process management in the IT sector. General scientific techniques have been utilized, including the analysis of scientific literature addressing issues of economic security and business process management. Empirical studies include the analysis of practical situations in the IT sector, allowing for the examination of specific cases of success or challenges in the field of economic security and business process management. This combination of methods will enable a comprehensive analysis and provide recommendations for improving practices in the IT sector.

The results. The research methodology encompasses literature analysis, empirical studies, and the utilization of analysis, synthesis, modeling, and forecasting methods to gain a deeper understanding of economic security and business process management in the IT sector. Empirical research involves analyzing practical situations in the IT sector, allowing for the examination of specific cases of success or challenges in the realm of economic security and business process management. This combination of methodologies enables a comprehensive analysis and provides recommendations for improving business process management practices within the context of economic security in the IT sector

Conclusions. The issues of achieving economic security status by IT businesses have been studied and summarized, taking into account their specificities. Methods for assessing the effectiveness of business process management through the use of indicator systems adapted to the IT

industry have been generalized. Suggestions have been made for developing performance indicators for IT enterprise business processes to enhance management practices and ensure stability and competitiveness of IT companies within the context of economic security.

Keywords: economic security; business process management; IT enterprises.

Cite as: Papinko, A. (2023). Economic security and business process management in IT enterprises. *Economic analysis,* 33 (4), 271-279. DOI: https://doi.org/10.35774/econa2023.04.271